

Jarosław Teska¹

KSZTAŁTOWANIE WYBRANYCH OBSZARÓW E-GOSPODARKI PRZEZ PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Streszczenie

E-gospodarka wykorzystując dynamiczny rozwój rozwiązań technologicznych pozwala na uproszczenie operacji gospodarczych a tym samym na przyspieszenie obrotu towarowego i usług oraz na obniżanie kosztów zaspakajania potrzeb gospodarczych. Autor w artykule przybliży obszary e-gospodarki, w których jednym z uczestników strony umowy jest podmiot publiczny, a stosunek zobowiązaniowy definiowany jest przez Prawo zamówień publicznych.

Autor ponadto zwraca uwagę na to, iż mimo zastosowania platform informatycznych, które stanowią miejsca swobodnego zgłaszania zapotrzebowania na dostawy, usługi i roboty budowlane jak i odpowiedzi na to zapotrzebowanie, a o charakterze tej formy e-gospodarki nie decyduje zasadniczo swobodne kształtowanie treści umowy ale raczej przestrzeganie zasad Prawa zamówień publicznych oraz kompetencje pracowników zamawiającego, oraz ich skłonność do stosowania obiektywizmu i uczciwej konkurencji. Celem zatem artykułu jest przybliżenie złożoności e-gospodarki w obszarze finansów publicznych, które determinowane są adhezyjnością umów, prekluzyjnością terminów oraz ustawową ograniczonością środków ochrony prawnej interesu wykonawcy.

Słowa kluczowe: e-gospodarka, zamówienia publiczne, rynek zamówień publicznych, postępowania elektroniczne.

DEVELOPMENT OF THE AREAS OF E-BUSINESS BY THE PUBLIC PROCUREMENT LAW

Abstract

E-business, using the dynamic development of technology allows you to simplify business operations and thus to accelerate the movement of goods and services and to reduce costs of meeting economic needs. The author presented in this paper attempts to approximate the areas of e-economy, in which one of the participants in the agreement is a public entity, and the ratio of the liability is defined by the Public Procurement Law.

The author of the paper draws attention to the fact that despite the application of IT platforms, which are free of reporting requirements for supplies, services and works as a response to this demand, the nature of this form of e-economy is not determined essentially free formation content of the contract rather adherence to public procurement law and powers of the contracting personnel, as well as their tendency to use objective and fair competition. The aim, therefore, the complexity of the paper is to present the e-economy in the area of public finances, which are determined tenacity contracts, limitation deadlines and limitation remedies interests of the contractor.

1. WSTĘP

Infantylny poziom rozwoju e-gospodarki w stosunku do gospodarki tradycyjnej sprawia, że nadal poszukujemy rozwiązań, które w sposób jednoznaczny, ewentualnie relatywnie skuteczny, mogłyby zdefiniować zarówno obszar relacji gospodarczych, zakres podmiotowy, uwarunkowania proceduralne, zasady uczestnictwa a także prawa i obowiązki stron stosunku umownego, który powstaje w warunkach środowiska elektronicznego. Specyficznym obszarem gospodarki jest także obszar, w którym umowy odpłatne regulowane są ze środków publicznych. Obszar ten potocznie nazywany jest zamówieniami publicznymi, które także przewidują możliwość nabywania dóbr, usług i robót budowlanych w środowisku elektronicznym. W związku z tym głównym pytaniem, na jakie autor starał się będzie odpowiedzieć w niniejszym artykule, jest pytanie o zakres kształtowania e-gospodarki przez regulacje zamówień publicznych. Prócz identyfikacyjnego celu obszaru problemowego, w artykule

¹ Akademia Marynarki Wojennej, Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich.

podjęto próbę deskryptywnego podejścia do pomijanego bądź bagatelizowanego oddziaływania regulacji prawnych na skuteczność procesów logistycznych.

2. FINANSE PUBLICZNE

Obszar finansów publicznych to wszelkiego rodzaju przejawy aktywności państwa, będące pochodną różnych celów jakie państwo stawia sobie w obszarze gospodarczym, społecznym oraz ustrojowym, które finansowane są ze wspólnych danin. To ogólne określenie, jakim są daniny, oznacza, że finanse publiczne pochodzą przede wszystkim z obszarów podatkowych o powszechnym, bezzwrotnym i przymusowym charakterze. Inaczej mówiąc w warunkach rozwiązań rynkowo-demokratycznych są to pieniądze społeczeństwa wydatkowane przez władzę wybraną w powszechnych wyborach na rzecz donatorów czyli społeczeństwa i państwa jako instytucji. Zasadniczym aktem prawnym, który szczegółowo reguluje kwestie związane z tym obszarem jest ustawa o finansach publicznych², która określa zakres i zasady działania oraz organizację jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej i państwowych funduszy celowych. Ustawa ustala zasady funkcjonowania jednostek sektora finansów publicznych w zakresie gospodarki finansowej, w tym zasady i tryb kontroli procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowywaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem. W odniesieniu do państwowego długu publicznego określa zasady jego zarządzaniem oraz procedury ostrożnościowe i sanacyjne. Ponadto ustawa o finansach publicznych ustala zasady i tryb procedowania Wieloletniego Planu Finansowego Państwa, wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego, budżetu państwa oraz budżetów samorządów. Dodatkowo ustawa jest źródłem szczegółowych zasady rachunkowości, planowania i sprawozdawczości obowiązujących w sektorze finansów publicznych w tym środków publicznych pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz z innych źródeł zagranicznych. Ustawa o finansach publicznych określa zatem zakres, zasady działania oraz kontroli wobec wszystkich środków publicznych.

Szczególnie znamienity jest art. 44 ustawy gdyż określa ogólne zasady finansów publicznych, których naruszenie skutkuje koniecznością wszczęcia postępowań wyjaśniających, mogących aktywować sankcje określone w ustawie o odpowiedzialności za jej naruszenie³. Dlatego wydatki publiczne mogą być ponoszone jedynie na cele i w wysokościach ustalonych w ustawie budżetowej, uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego lub planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych. Jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków, zatem jakikolwiek wydatek bez podstawy prawnej nie powinien mieć miejsca. Ponadto wydatki publiczne powinny być dokonywane:

- 1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:
 - a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
 - b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
- 2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;
- 3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Ta szczegółowa prezentacja zasad i obszarów oddziaływania ustawy o finansach publicznych ma zasadnicze znaczenie dla odpowiedzi na główne pytanie niniejszego artykułu ze względu na to, że aktywność gospodarcza podmiotów sektora finansów publicznych, która realizowana jest w środowisku elektronicznym musi także spełniać wymagania i obostrzenia stawiane przez zapisy rozważanej ustawy, ale także i ustawy Prawo zamówień publicznych⁴.

² Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z dnia 25 stycznia 2005 r.).

⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19 poz. 177 z późn. zm.).

3. PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Ustawa Prawo zamówień publicznych (Pzp), stanowi pochodny akt prawny, wynikający z delegacji ustanowionej art. 44 ustawy o finansach publicznych, który wskazuje, że nabywanie dóbr, usług lub robót budowlanych finansowanych ze środków publicznych musi się odbywać zgodnie z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych. Dostawy, usługi i roboty budowlane nabywane na zasadach określonych tą ustawą najczęściej nabywane są na tradycyjnych rynkach, opartych o konkurencyjne lub negocjacyjne relacje, jakie występują między zamawiającym a wykonawcą. Obowiązujące od 1994 r. przepisy regulujące nabywanie środków na zaspokojenie potrzeb, generalnie podmiotów sektora finansów publicznych, wprowadzają kilka zasad, których naruszenie sankcjonowane jest podobnie jak naruszenie zasad finansów publicznych. W artykułach od 7 do 10 ustawa Pzp określa się, że zasadami zamówień publicznych są:

- zasada uczciwej konkurencji,
- zasada obiektywizmu,
- zasada jawności,
- zasada pisemności i języka polskiego,
- zasada prymatu przetargu nieograniczonego oraz przetargu ograniczonego.

Odnosząc powyższe zasady do problemu głównego niniejszego artykułu, należy podkreślić, że mimo podstawowego charakteru oraz powszechności wspomnianych zasad ustawa Pzp dopuszcza możliwość odstępstwa od nich. Ustawodawca dopuszcza np. odstępianie od jawności postępowania jeżeli naruszałoby to ustawę o informacjach niejawnych⁵ lub ustawę o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa⁶. W przypadku zasady pisemności i języka polskiego ustawa poprzez art. 27 umożliwia zamawiającemu i wykonawcy stosowanie środków korespondencji elektronicznej do wymiany informacji, a także stosowanie innego języka niż polski, pod warunkiem, że jest on uznany w międzynarodowym obrocie handlowym i wyrazi na to zgodę zamawiający w specyfikacji istotnych warunków zamówienia⁷. Natomiast zasada nadrzędności trybów podstawowych, może być pominięta po spełnieniu określonych przesłanek przewidzianych ustawą Pzp dla pozostałych trybów zamówień publicznych. Ponadto należy jeszcze raz podkreślić, że w związku z tym, iż ustawa Pzp jest ustawą o charakterze szczególnym, która reguluje wydatki publiczne na realizację zadań związanych z pozyskiwaniem dostaw, usług i robót budowlanych, ustawodawca w pozycji uprzywilejowanej usytuował zamawiającego jako podmiot reprezentujący zazwyczaj sektor finansów publicznych. Cechy tego uprzywilejowanego zorientowania w ustawie zostaną omówione w dalszej części, podobnie jak i inne zagadnienia dotyczące szczegółowych regulacji charakterystycznych dla poszczególnych trybów elektronicznych oraz elektronicznych sposobów finalizowania umowy o zamówienie publiczne, co będzie elementem wskazującym na zakres i poziom kształtowania e-gospodarki. Ustawa przewiduje, że postępowanie o zamówienie publiczne może być realizowane w następujących trybach:

- przetarg nieograniczony,
- przetarg ograniczony,
- negocjacje z ogłoszeniem,
- negocjacje bez ogłoszenia,
- dialog konkurencyjny,
- zapytanie o cenę,

⁵ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 182 poz. 1228).

⁶ Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 1993 r. Nr 47 poz. 211 r. z późn. zm.).

⁷ Zasada pisemności w sposób bezwzględny dotyczy przede wszystkim pisemności umów w zamówieniach publicznych, wręcz pod rygorem ich nieważności – postępowania w całości prowadzone w środowisku elektronicznym także nie są wolne od tego obowiązku.

- licytacja elektroniczna,
- zamówienie z wolnej ręki.

Ponadto nabywanie dóbr, usług i robót budowlanych można realizować w oparciu o zasady konkursu, w przypadku nabywania wyników pracy twórczej lub artystycznej, oraz w oparciu o zasady dynamicznego systemu zakupów. Podkreślenia wymaga dodatkowo, że ustawodawca dla postępowań prowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem, które zostały przeprowadzone zgodnie z przesłanką wynikającą z art. 55 ust. 1 pkt. 1, umożliwił zastosowanie aukcji elektronicznej, jako rodzaju dogrywki dla ofert składanych przez wykonawców w środowisku elektronicznym.

4. LICYTACJA ELEKTRONICZNA

Licytacja elektroniczna została szczegółowo omówiona w art. od 74 do 81 Pzp i jest trybem zamówienia publicznego, w którym za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia), podlegające automatycznej klasyfikacji. Z analizy wspomnianych artykułów wynika, że licytacja elektroniczna jest trybem przestankowym i zamawiający może udzielić zamówienia w tym trybie, jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8⁸. Zamawiający wszczyna postępowanie w trybie licytacji elektronicznej, zamieszczając ogłoszenie o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych, na swojej stronie internetowej oraz stronie, na której będzie prowadzona licytacja, w którym zamieszcza co najmniej: nazwę i adres zamawiającego, określenie trybu zamówienia, określenie przedmiotu zamówienia, wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców, w tym wymagania techniczne urządzeń informatycznych, sposób postępowania w toku licytacji elektronicznej, w szczególności określenie minimalnych wysokości postąpień, informacje o liczbie etapów licytacji elektronicznej i czasie ich trwania, termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w licytacji elektronicznej, termin otwarcia oraz termin i warunki zamknięcia licytacji elektronicznej, warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków, informację o oświadczeniach lub dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu, termin związania ofertą, termin wykonania zamówienia, wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy, istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, albo ogólne warunki umowy, albo wzór umowy, jeżeli zamawiający wymaga od wykonawcy, aby zawarł z nim umowę w sprawie zamówienia publicznego na takich warunkach oraz adres strony internetowej, na której będzie prowadzona licytacja elektroniczna. Zamawiający wyznacza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w licytacji elektronicznej nie krótszy niż 7 dni od dnia ogłoszenia natomiast samą licytację

⁸ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (Dz.U. Nr 224 poz. 1795). Dla zamówień udzielanych przez zamawiających z sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych tzw. progi unijne zostały określone na poziomie równowartości wyrażonej w zł: 125 000 € dla dostaw lub usług i 4 845 000 € dla robót budowlanych. Dla zamawiających będących uczelniami publicznymi, państwowymi instytucjami kultury, państwowymi instytucjami filmowymi, jednostkami samorządu terytorialnego oraz ich związkami, jednostkami sektora finansów publicznych, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego, a także będących innymi państwowymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej są to kwoty wyrażone w zł równe 193 000 € dla dostaw lub usług i 4 845 000 € dla robót budowlanych. Natomiast dla zamawiających sektorowych są to wartości w zł i równe 387 000 € w przypadku dostaw lub usług i 4 845 000 € dla robót budowlanych. Kurs € w zamówieniach publicznych określony został Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz.U. Nr 224, poz. 1796) i wynosi aktualnie 3,839 zł.

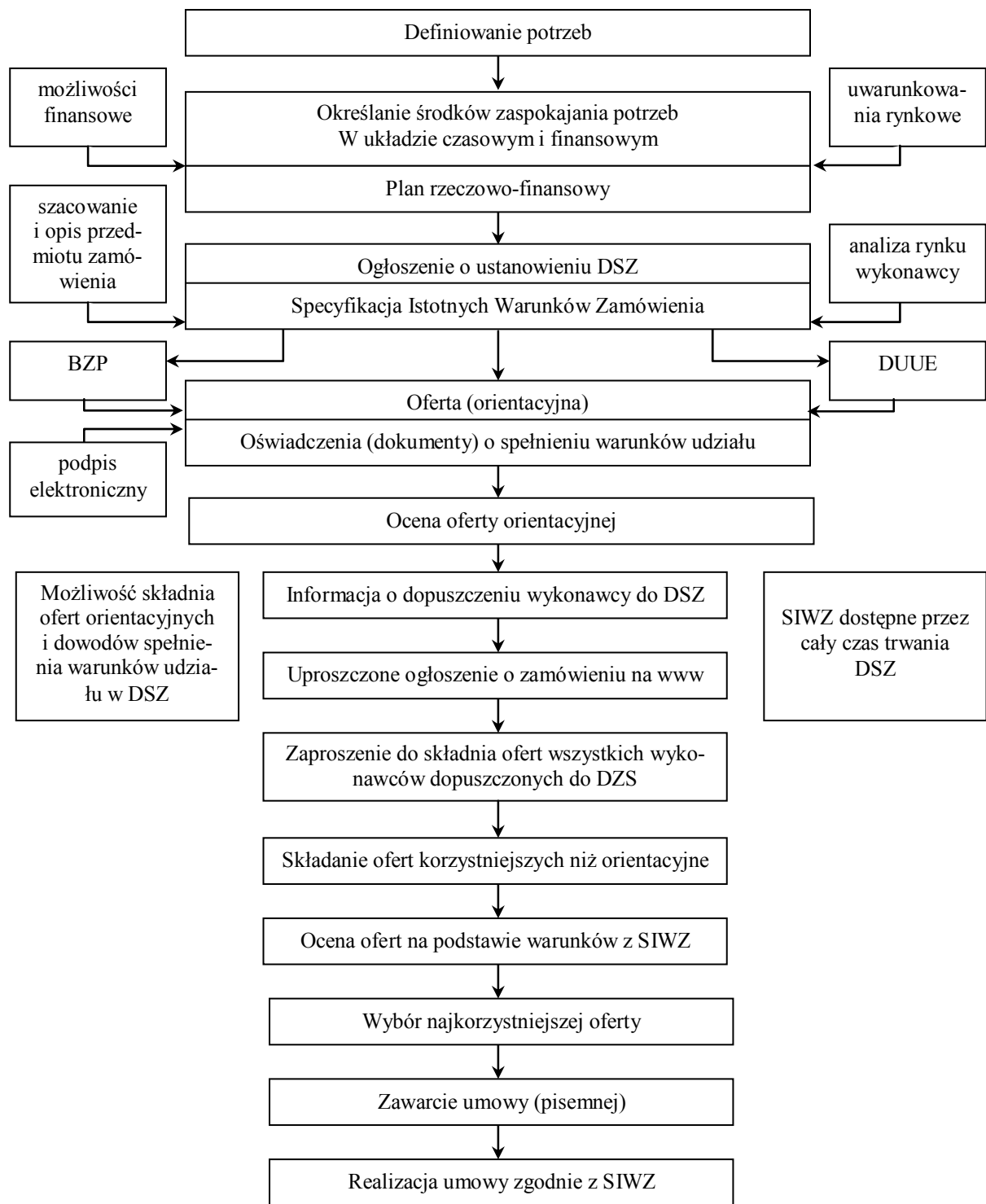
elektroniczną otwiera w terminie nie krótszym niż 5 dni od dnia przekazania wykonawcom zaproszenia do składania ofert. Cechą charakterystyczną tego trybu jest, że zarówno zamawiający jak i wykonawcy od momentu otwarcia do momentu zamknięcia licytacji przekazują wnioski, oświadczenia i inne informacje drogą elektroniczną przy czym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu muszą być opatrzone dokumenty potwierdzające spełnienie warunków uczestnictwa w licytacji natomiast czynności realizowane po otwarciu licytacji takiego warunku nie muszą spełniać. Licytację wygrywa wykonawca, który zaoferował najniższą cenę.

Podsumowując można stwierdzić, że w tego rodzaju postępowaniu mogą brać udział wszyscy wykonawcy, którzy potrafią spełnić warunki uczestnictwa oraz posiadają odpowiednie techniczne możliwości sprzętowe określonych przez zamawiającego w ogłoszeniu. Ponadto licytacja elektroniczna nie wymaga administrowania adekwatną stroną przez samego zamawiającego, gdyż może on skorzystać stron licytacyjnych zgodnych z Pzp a oferowanych np. przez Urząd Zamówień Publicznych, Miasto Stołeczne Warszawa czy Państwową Wytwórnę Papierów Wartościowych. Niestety mimo wspomnianych uproszczeń tryb ten nie cieszy się zbyt dużym powodzeniem na rynku zamówień publicznych, gdyż na 159 209 ogłoszeń o zamówieniu opublikowanych w od stycznia do końca listopada 2010 r. w Biuletynie zamówień publicznych jedynie 0,28% dotyczyło ogłoszeń w trybie licytacji elektronicznej a niespełna 0,19% wszystkich zamówień we wspomnianym okresie udzielono w tym trybie⁹.

5. DYNAMICZNY SYSTEM ZAKUPÓW

Dynamiczny system zakupów jest sposobem na zawieranie umów wieloletnich na dostawę, usługi lub roboty budowlane z wykonawcami, którzy zostali pozytywnie zweryfikowani co do spełnienia warunków uczestnictwa w postępowaniu o zamówienie publiczne. Szczegółowe przepisy dotyczące dynamicznego systemu zakupów zawarte są w art. od 102 do 110 Pzp. W przeciwieństwie do licytacji elektronicznej w tym przypadku nie ma ograniczenia wartościowego przedmiotu zamówienia, który by warunkował ustanowienie dynamicznego systemu zakupów, a ponadto kryteriami oceny ofert mogą być i inne kryteria dotyczące przedmiotu ofert prócz ceny, która jest samoistnym kryterium w przypadku licytacji elektronicznej. Czynności zamawiającego sprowadzają się do organizacji całości postępowania w środowisku elektronicznym. Art. 103 ustawy Pzp stwierdza, że w postępowaniu prowadzonym w celu ustanowienia dynamicznego systemu zakupów oraz w postępowaniu o udzielenie zamówienia objętego dynamicznym systemem zakupów zamawiający i wykonawcy przekazują oświadczenia, dokumenty, wnioski, zawiadomienia, zaproszenia i inne informacje drogą elektroniczną, natomiast oferty składa się, pod rygorem nieważności, w postaci elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Chronologiczny układ czynności zarówno zamawiającego jak i wykonawców zaprezentowano na rysunku 1.

⁹ *Informator Urzędu Zamówień Publicznych*, grudzień 2010, s. 64–65.

Rys. 1. Czynności w ramach dynamicznego systemu zakupów (DSZ)

Źródło: opracowanie własne.

6. AUKCJA ELEKTRONICZNA

Prawo zamówień publicznych precyzowania przepisów dotyczących aukcji elektronicznej dokonuje w art. od 91a do 91c, w których stwierdza, że jeżeli postępowanie jest prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem na podstawie art. 55 ust. 1 pkt 1, zamawiający po dokonaniu oceny ofert w celu wyboru najkorzystniejszej oferty przeprowadza aukcję elektroniczną. Czynność ta wymaga jej przewidzenia w ogłoszeniu o zamówieniu, a w postępowaniu złożono co najmniej

3 oferty niepodlegające odrzuceniu. Z analizy przepisów Pzp wynika, że także w tym przypadku nie ma ograniczenia wartościowego do podjęcia organizacji aukcji elektronicznej. Zatem aukcja elektroniczna nie stanowi oddzielnego trybu zamówienia publicznego, a jest kontynuacją wybranych trybów. Ponadto aukcja elektroniczna jest jednoetapowa, w trakcie której oferty są składane w odpowiedzi na zaproszenie przesłane do wykonawców, których oferty wstępne nie podlegały odrzuceniu. Kryteriami oceny ofert w toku aukcji elektronicznej mogą być wszystkie lub wybrane z katalogu zawartego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, według którego budowano oferty wstępne. W toku aukcji elektronicznej wykonawcy za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, składają kolejne korzystniejsze postąpienia, podlegające automatycznej ocenie i klasyfikacji. Postąpienia, pod rygorem nieważności, składa się opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Strona internetowa z pokojem aukcyjnym powinna umożliwić automatyczne pozycjonowanie i punktowanie złożonych ofert. Przy czym do momentu zamknięcia aukcji elektronicznej nie ujawnia się informacji umożliwiających identyfikację wykonawców.

W tabeli 1 zaprezentowano zasadnicze cechy różnicujące analizowane postępowania na poszczególnych ich etapach.

Tabela 1. Różnice w postępowaniach elektronicznych

Cecha	Licytacja elektroniczna	Aukcja elektroniczna	Dynamiczny system zakupów
Ogłoszenie	BZP*, strona www, strona licytacji	BZP*, strona www, strona aukcji, DUUE** (powyżej progów)	BZP*, strona www, siedziba zamawiającego, DUUE** (powyżej progów)
SIWZ	+	+	+
Bezpieczny podpis elektroniczny	Dokumenty + Licytacja –	+	+
Kryteria	Cena	Cena i inne mierzalne określone w SIWZ***	Cena i inne mierzalne określone w SIWZ***
Etapy	1 lub 2	1	Uzależnione jednostkowymi zamówieniami
Próg unijny	Poniżej	Powyżej lub poniżej	Powyżej lub poniżej

* Biuletyn Zamówień Publicznych

** Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

*** specyfikacja istotnych warunków zamówienia

Źródło: opracowanie własne.

7. PODSUMOWANIE

E-gospodarka nie jest następnym etapem gospodarki tradycyjnej lecz nowym zjawiskiem pozwalającym rozwiązywać odwieczny problem rzadkości, z wykorzystaniem nie tylko nowych technologicznie narzędzi ale również i nowych metod zaspokajania potrzeb. Według danych NetTrack podanych przez Rzeczpospolitą liczba korzystających Polaków z Internetu określana jest na 16 mln (ponad 54%), którzy korzystają z niego codziennie (72%) lub kilka razy w tygodniu (19%)¹⁰. Ta wzrastająca liczba uczestników wirtualnych form komunikacji wskazuje, że mamy do czynienia z:

- niezależnością geograficzną położenia partnerów biznesowych,
- skróceniem czasu reakcji na zdarzenia rynkowe,

¹⁰ Już prawie 16 milionów Polaków korzysta z Internetu, „Rzeczpospolita” z 22.02.2011, s. B8.

- niższymi kosztami,
- możliwością automatycznej reakcji na zdarzenia biznesowe, co z kolei może poprowadzić do personalizacji obsługi klientów,
- poszerzeniem relacji B2B, B2C, C2C ale też G2B i G2C¹¹.

Ponadto powyższe uwarunkowania wskazują na równoległe funkcjonowanie zarówno gospodarki tradycyjnej jak i e-gospodarki.

Jedną z zaprezentowanych realizacji są związki między administracją a biznesem (G2B), czego przejawem może być zaspokajanie potrzeb zgłaszanych przez sektor finansów publicznych przez wykonawców z wykorzystaniem metod przewidzianych w Pzp, co jednocześnie spełnia warunki e-gospodarki. Z uwagi na zapisy prawa dotyczące finansów publicznych, w tym zamówień publicznych, relacje te muszą ściśle odpowiadać zasadom obowiązującym w omawianym obszarze. Inaczej mamy do czynienia w przypadku e-gospodarki z uwagi na zastosowane charakterystyczne dla niej metody, a ponadto całość relacji między biznesem a administracją jest realizowana w warunkach elektronicznych, jednak z obostrzeniami wynikającymi z obowiązującego prawa. Elementami wymuszającymi ograniczoną swobodę kształtowania stosunku umownego między stronami są:

- publiczne pochodzenia pieniądza, który jest jedynie środkiem dysponowanym, a nie stanowi własności wydających go,
- umowa kształtowana jest przez jedną ze stron – zamawiającego (umowa adhezyjna),
- w przypadku dynamicznego systemu zakupów oferty składanej w odpowiedzi na zaproszenie nie można ani negocjować ani z własnej inicjatyw poprawić co do atrakcyjności jej składników,
- poniżej progów ustawa Pzp wręcz uniemożliwia korzystanie ze środków ochrony prawnej.

Ostatni ze wspomnianych elementów, czyli środki ochrony prawnej, w przypadku postępowań poniżej progów unijnych przewidują możliwość odwołania od czynności bądź beczynności zamawiającego, która uniemożliwia uzyskanie zamówienia jedynie w okolicznościach:

- wyboru trybu negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki lub zapytania o cenę z naruszeniem przesłanek,
- naruszenia opisu sposobu dokonywania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu,
- bezzasadnego wykluczenia odwołującego z postępowania o udzielenie zamówienia,
- bezpodstawnego odrzucenia oferty odwołującego¹².

Jak widać w przypadku postępowań o zamówienie publiczne prowadzonych w środowisku elektronicznym pierwsza okoliczność nie ma zastosowania, pozostałe z kolei okoliczności, w związku z możliwością zadawania pytań do treści SIWZ (art. 38) oraz obowiązkiem wzywania wykonawcy do uzupełnienia dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu, wyłączają skorzystanie ze środków ochrony prawnej. Natomiast najczęstsze uchybienia po stronie zamawiających, czyli naruszanie zasady uczciwej konkurencji i obiektywizmu poprzez wadliwe redagowanie warunków uczestnictwa w postępowaniu czy wadliwy opis przedmiotu zamówienia nie znalazły się w katalogu przesłanek uprawniających do wnoszenia odwołania.

Jak widać Prawo zamówień publicznych z jednej strony stwarza okoliczności wspomagające rozwój e-gospodarki jednak z drugiej nie może się to odbywać w sposób spontaniczny i rozproszony, co jest charakterystyczne dla gospodarki wolnorynkowej.

¹¹ B2B – business to business, B2C – business to consumer, C2C – consumer to consumer, G2B – government to business, G2C – government to consumer.

¹² Art. 180 ust. 2 ustawy Pzp.

LITERATURA

- [1] *Informator Urzędu Zamówień Publicznych*, UZP, grudzień 2010.
- [2] *Już prawie 16 milionów Polaków korzysta z Internetu*, „Rzeczpospolita” z 22.02.2011.
- [3] *Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich* (Dz.U. Nr 224 poz. 1795).
- [4] *Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych* (Dz.U. Nr 224 poz. 1796).
- [5] Szymczak M., *Aukcja elektroniczna, Praktyczny poradnik dla użytkowników Platformy Aukcji Elektronicznej UZP*, Warszawa 2009.
- [6] *Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz.U z 1993 r. Nr 47 poz. 211 z późn. zm.).
- [7] *Informator Urzędu Zamówień Publicznych*, grudzień 2010.
- [8] *Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych* (Dz.U. z 25 stycznia 2005).
- [9] *Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010r. o ochronie informacji niejawnych* (Dz.U. z 2010 r. Nr 182 poz. 1228).
- [10] *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (Dz.U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.).
- [11] *Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. z 2004 r. Nr 19 poz. 177 z późn. zm.).
- [12] Wiśniewski P., *Aukcja elektroniczna*, „Rzeczpospolita” z 15.03.2004.
- [13] Wiśniewski P., Wicik G., *Aukcja elektroniczna – propozycja rozwiązań prawnych dla polskiego systemu zamówień publicznych*, „Przegląd Legislacyjny” 2004, nr 1 (41).